

Pilar Codony

DOMINARÀS LA TERRA

COLLECCIÓ ASSAIG

SÈRIE ASSALTAR LA BÍBLIA

Direcció: Anna Punsoda

Borja BAGUNYÀ, *Breu història del mandat.*

Pilar CODONY, *Dominaràs la terra.*

Víctor PÉREZ I FLORES, *De la nuesa.*

Anna PAZOS, *Poder i desig.*

FRAGMENTA EDITORIAL

Publicat per FRAGMENTA EDITORIAL
Plaça del Nord, 4
08024 Barcelona
www.fragmenta.cat
fragmenta@fragmenta.cat

Col·lecció ASSAIG, 78
Sèrie ASSALTAR LA BÍBLIA, 2
Directora de la sèrie ANNA PUNSODA

Primera edició FEBRER DEL 2023

Direcció editorial IGNASI MORETA
Producció editorial MARIA CALLÍS

Il·lustració de la coberta ÀFRICA FANLO

Impressió i relligat ROMANYÀ VALLS, S. A.

© 2023 MARIA PILAR CODONY GASSIOT
pel text

© 2023 FRAGMENTA EDITORIAL, S. L. U.
per aquesta edició

Dipòsit legal B. 5566-2023
ISBN 978-84-17796-82-2

Amb el suport de Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura Institut Català de les
Empreses Culturals

*Conec la Papallona – i la Sargantana – i l’Orquídia –
¿No són aquests els seus Paisans?*

EMILY DICKINSON

RESERVATS TOTS ELS DRETS

ÍNDEX

1	L'home i la bèstia	9
2	El mite de la creació... o de les creacions	13
3	Dracs i bruixes	23
4	El mecanisme del món	31
5	La llei del més fort	43
6	La rebel·lió de la bèstia	49
7	La bona salvatge	57
8	L'ànima de totes les coses	63
9	Dones i bèstia	71
10	L'home-bèstia	79
	<i>Bibliografia</i>	85

I

L'HOME I LA BÈSTIA

QUAN, PER MOTIUS DIVERSOS, es mor una bèstia de granja abans de l'hora prevista, ja sigui vedella, xai o truja, no és estrany que algú digui: «Millor *ella* que nosaltres!» —i aquí utilitzo deliberadament un femení singular, «ella», «la bèstia»; un femení singular extremament heterogeni que engloba una infinitat d'alteritats.

En general em limito a assentir perquè, de fet, és cert: si es tractés d'escollir, jo escolliria continuar viva i que morís la bèstia, perquè a mi *m'interessa viure*. Però, ben mirat, la bèstia i jo estem en posicions tan allunyades que les possibilitats que mori ella són molt superiors a les possibilitats que mori jo. La bèstia, ja sigui vedella, xai o truja, haurà estat arrancada de la seva mare en una edat prematura. És probable que hagi nascut molt lluny i hagi fet quilòmetres en un camió amb altres ani-

mals i patògens barrejats. Viurà en un espai massa petit per a les seves necessitats i tindrà una alimentació a base, sobretot, de pinsos concentrats, per garantir la màxima producció en detriment de la seva salut digestiva. Tot plegat, una acumulació d'estrès que deprimeix el sistema immunitari i facilita les infeccions i els desordres fisiològics de tota mena —almenys en el sistema de producció intensiu predominant. Però, sobretot, la bèstia no haurà tingut l'opció d'escollir res de tot això: li ha tocat viure així perquè aquest és el sistema que els éssers humans hem dissenyat per proveir-nos d'aliments d'origen animal. La bèstia està a la nostra disposició.

De fet, quan un ramader em diu «Millor ella que nosaltres!», no em diu «Ens hauria pogut tocar a nosaltres, en comptes de tocar-li a ella», sinó «Nosaltres, malgrat que morirem algun dia, tenim altres propòsits a la vida; ella, en canvi, existia només *perquè havia de morir*». La bèstia té un únic destí, el destí que nosaltres li hem donat: en aquest cas, servir d'aliment. Per això, la seva vida val tan sols el preu que nosaltres li vulguem posar. La nostra vida, en canvi, no té preu.

A vegades, quan em diuen: «Millor ella que nosaltres!», els contesto que segurament ella, la bèstia, no opinaria el mateix. Aquesta ocurrència ens fa

riure. Riem perquè tothom sap que la bèstia no té la capacitat d'opinar i és incapaç d'oposar-se a res. Però també riem per tapar una petita incomoditat que ens neix a dins i que amenaça de convertir-se en nosa: el fet de saber, d'alguna manera, que és veritat; que, malgrat tot, a la bèstia *li interessa viure*, exactament igual que a nosaltres. Val més riure que afrontar una inquietud com aquesta. Podria fer trontollar fins els més sòlids fonaments del mateix cristianisme i un dels pilars fonamentals de la civilització humana: que l'home és l'únic ésser viu que té interessos i que és legítim que els exerceixi per damunt dels altres no humans.

La dicotomia Home/Natura, que aquí anomenaré igualment Home/bèstia, no deixa de ser assimilable a qualsevol dels dualismes que conformen la cosmovisió cristiana: Ordre/Caos, Llum/Foscor... El que l'Home representa —l'ordre, la llum— ha de prevaldre sobre el seu contrari. La creació que explica el Gènesi ho deixa ben clar: la natura sencera està a la nostra disposició i, per tant, si a *ella*, a la bèstia, li interessa viure, és només per complaure'ns. Qualsevol incomoditat que ens pugui assaltar no és res més que un vestigi primitiu de sentimentalisme de quan l'home vivia *com un animal* i era indissociable de micos i selva. Un sentimentalisme que pesa

dins nostre com la càrrega feixuga d'una inferioritat atàvica que ens assimila a l'animal i que, sigui com sigui, cal erradicar, en nom del progrés i la raó que ens han catapultat al capdamunt de la creació.

Després del cristianisme, la ciència s'ha encarregat de perpetuar aquesta visió dual i excloent de la bèstia i l'humà; la ruptura flagrant de la humanitat amb el món natural sembla, avui en dia, insalvable. És evident que l'Home —un Home en masculí singular i amb majúscula, que no és heterogeni en absolut i que es refereix únicament a aquest baró adàmic fet a imatge i semblança de Jahvè— ha seguit escrupolosament els preceptes d'un Déu amb rostre antropomorf de mascle i s'ha autoproclamat amo i senyor de la bèstia, ja sigui vedella, xai o truja; ja sigui riu, bosc o selva; ja sigui bruixa, índia o *travesti*.

2

EL MITE DE LA CREACIÓ... O DE LES CREACIONS

COMENCEM PEL COMENÇAMENT: el de la tradició judeocristiana, és a dir, el mite de la creació que enceta el llibre del Gènesi.

La paraula *mite* evoca una narració de caire fantàstic i del tot inversemblant; atributs, aquests, que s'ajusten bé a la naturalesa del text que ens ocupa. Les llegendes mitològiques s'associen a dues funcions bàsiques: la de permetre afrontar i suportar experiències difícils o compromeses, i la de facilitar la cohesió social entre grups que s'uneixen i coope ren al voltant d'unes creences comunes.

El relat de la creació del Gènesi és un mite entre molts altres mites, un mite inspirat en mites més antics, un mite que no tenia res d'especial però que es va convertir en el que probablement és un dels relats més estesos i hegemònics de tota la humanitat. En aquest mite, la terra, la vegetació i les bèsties